Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 184 (6374)
СЕНТЯБРИИН 18
ВТОРНИК
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

Дайе эб найрамдал илаха, үшарынь эб найрамдалай тала баригшадай хүсэн дабагдашагүй юм. Энэ хүсэн үдэр бүри ургажа, бэхижэжэ байна.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө арадуудай тэмсэлые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ агууехэ СТАЛИН мандаха болтогой!

ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАМГААЛГА— ХҮН БҮХЭНЭЙ ХҮНДЭТЭ ХЭРЭГ

Манай орон эб найрамдалай хэ...ые сэхэ шууд ба хэлбэришэгүй...өөр аршалан хамгаалдаг, энэнь ...оветскэ гүрэнэй түүхэ дээрэһээ ... тодоор харагдана.

...Советскэ Союз «Эб найрамда... политикые бэелүүлжэ шада..., бодото дээрэнь бэелүүлжэ ...на, тэрээнииe билдагуушалгын ...рмаар бэшэ, үнэн сэхээр ба ...мэлзээр, эрид шууд ба хододоо ...лүүлдэг»,—гэжэ нүхэр Сталин ...на. Иимэ политика советскэ со...иалистическэ байгуулалтын шэн...шанарһаа, уг зорилгоһоо эшэ...

Харин хүнэй шуһаар умда, хү... һаар харгы хэжэ, арад зо... богоолшолхо ба ашаг олзоёо ...хаха гэдэг американо-анг...ска империалистнууд түрүүтэй ...ша шунахай дээрмэшэд дэл... нэгэдэхи ба хоёрдохи дай...ые үүдхэһэн юм, тэдэнэр му... шэнэ дай жүрөөдэн бэлэдхэ... байна.

Империализм хадаа хүсэрхэлгэ ...дээрмэдэлгэгүйгөөр ажабайжа ...дахагүй. Тиимэл хорото зорил... Америкын империалистическэ ...атад Кореядэ тонуул дээрмэ... дай үүдхээд, корейскэ ...далые эбэй ёһоор шиидхэлгэдэ ...эб аргаар һаад ушаруулжа ...һаар. Дэлхэйн бүхы хубинууд... сэрэгэй базануудые байгуулан, ...рэй агрессивнэ союзуудые эм...хэн, Баруун Германи ба Япо... зэбсэглүүлхэ ябадал бэелүү..., американо-английска блогой ...нуудай зонхилхы хархис бүлэ... хадаа бүхы хүн түрэлтэнииe ...хэйн шэнэ дайнай сээл руу ...гааха оролдолго гаргажа бай...

Тиимэһээ, өөһэдынгөө хуби за... арадуудай хамаагүйгөөр ...даха арганьгүй. Физическэ ба ...н бодолой ажал эрхилдэг ... зуу миллион хүнүүд мүнөө ...иональна илгааһаа, политичес... үзэл бодолһоо, шажан шүтэл... дулдыдангүй, дайн сэрэгтэ ...гүү, амгалан байдалай түлөө ...сэлдэ жагсан, эб найрамдалай ... баригшадай бүхэдэлхэйн ...онт байгуулаа.

Советскэ Союзай эб найрамдал... сталинска политикые манай ...ой хамаг зонһоо гадна, прог...сивнэ хүн түрэлтэн барандаа ...шаан дэмжэнэ, яахадааб гэбэл, ... политика хадаа үнэн бодол... бүхы хүнүүдэй хүсэл эрмэлзэл... таарана. Эб найрамдалда ду...ай арадууд Советскэ Союзые ...руулан, агууехэ вождь ба ...гша нүхэр Сталинииe тойруулан ...дынгөө зэргэнүүдые нигтаар ...саажа үргэлжэлһөөр.

Шэнэ дайнай аюулай улам һү...жэ байһан мүнөө сагта эб ...рамдал хамгаалхын түлөө ...бхитэ шанга тэмсэлэй шиид... удхашанартай болоһыень со...скэ хүнүүд һайн мэдэнэ. Эб ...рамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй ...далгада гар табилгые СССР ...р үнгэргэхэ тухай эб найрам... хамгаалха Советскэ Комите... шиидхэбэрииe ороной бүхы ажалшад угаа баяртайгаар угтаад, арадуудай хоорондын эб найрамдалай ба хани барисаанай үнэн зүб хэрэгые аршалан хамгаалгада зорюулан гарнуудаа табихатаяа хамта, ажал хэрэг дээрээ шэнэ амжалтануудые туйлажа, инаг Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам бэхижүүлхээр зоригжонхой.

Эб найрамдалай тала баригшадай конференци уржадэр Улан-Удэдэ боложо, республикын ажалшадай һанал бодол ба хүсэл эрмэлзэлгые эли тодоор харуулаа.

Конференциин баталан абаһан резолюци соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Эб найрамдалай тала баригшадай Бурят-Монголой республиканска конференци болбол Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй шиидхэбэрииe ехэтэ һайшаан дэмжэнэ. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада нэгэн һаналтайгаар гар табижа, Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро бүхы советскэ арадуудтай хамтадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгые аршалан хамгаалхаар бэлэн байһанаа үшөө дахин харуулхыень республикын бүхы ажалшадые уряалнабди.»

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгын кампани республика догорнай эхилээ. Энэ кампаниие эмхитэйгээр үнгэргэхын тула ниитэ-политическэ хүдэлмэриин бүхы формонуудые хэрэглэхэ, тэрэниие идейнэ удха түгэсөөр ябуулха ба бүхы зониие политическэ агитацяар хангаха гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилго болоно. Хандалгада гар табилгын кампани үнгэргэхэ хэрэгтэ профсоюзна ба комсомольско организацинуудые, тэрэшэлэн эдэбхитэдые олоор хабаадуулха хэрэгтэй.

Бурят-Монголой бүхы ажалшад агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гарнуудаа табижа, амгалан тайбан байдалай түлөө тэмсэлые улам хүсэтэйгөөр бадаруулха ябадалда туһалалсаха, энээнтэй дашарамдуулан эб найрамдалай стахановска вахтада жагсан шэнэ амжалтануудые туйлажа, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалыень бүри ехээр бэхижүүлхые эрмэлзэнэ.

Хандалгада гарнуудаа табижа олон зуун миллион хүнүүдэй мэдүүлһэн дура хүсэл хадаа дай үүдхэгшэдтэ, тэдэнэй агрессивнэ һанаашалгануудта шанга сохилто болохонь, шэнэ дайнай аюулые зайсуулха хэрэгтэ, эб найрамдал сахин хамгаалха хэрэгтэ угаа ехэ оруулалта болохонь лабтай.

Манай ороной бүхы арадууд коммунистическэ партидаа, Советскэ правительстводаа, агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталиндаа хизааргүй үнэн байдагаа энэ кампаниин үедэ үшөө дахин харуулха байна.

Дайе эб найрамдал илахал!

...өө таряа тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

...дын аймагай колхозууд гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ түсэ... сентябриин 14-дэ дүүргэбэ. Эдеэ хоолой культурануудые тушааха ... үлүүлэн дүүргэгдээ, тэрэ тоодо шэниисэ тушааха түсэб 143 ...нт, хара тааряа тушааха түсэб 150 процент дүүргэгдэбэ.
...аряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

ВКП(б)-гэй айкомой секретарь И. БУДАЕВ.
...шадай депутадуудай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. БАГАДАЕВ.
Аймагай хүдөө ажахын таһагые даагша М. ВАМПИЛОВ.
Бэлэдхэлэй Министерствын аймагтахи түлөөлэгшэ С. БУДАЕВ.

***

...лэнгын аймагай колхозууд гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ ...бые болзорһоонь урид 101,7 процент дүүргэбэ.
МТС-эй хэһэн хүдэлмэриин түлөө гүрэндэ таряа тушаалга үргэл...һөөр.

ВКП(б)-гэй айкомой секретарь А. БАШИНОВ.
...шадай депутадуудай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Б. НИМАЕВ.
Бэлэдхэлэй Министерствын аймагтахи түлөөлэгшэ А. НИКОЛАЕВ.
Аймагай хүдөө ажахын таһагые даагша И. МИХАЙЛОВ.

***

...ргажанай аймагай колхозууд гүрэндэ таряа тушааха жэлэйн... түсэбые 101,8 процент дүүргээ, тэрэ тоодо эдеэ хоолой үнэтэ куль... шэниисэ тушааха түсэбөө 110 процент дүүргэбэ.
МТС-эй хүдэлмэриин түлөө гүрэндэ таряа тушаалга үргэлжэл...һөөр.

ВКП(б)-гэй айкомой секретарь П. БОРИСОВ.
...шадай депутадуудай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. ЭРДЫНЕЕВ.
Аймагай хүдөө ажахын таһагые даагша А. ДАННЕНБЕРГ.
Бэлэдхэлэй Министерствын аймагтахи түлөөлэгшэ А. ШЕЛКОВНИКОВ.

Эб найрамдалай тала баригшадай республиканска конференци

Ленинэй орденто, Гүрэнэй Бурят-Монголой оперо ба баледэй театр соо эб найрамдалай тала баригшадай республиканска конференци болобо. Театрын һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн харалгын зал соо 300-гаад делегадууд сугларaa. Тэдэнэй дунда промышленна үйлэдбэриин новаторнууд — түрүү стахановецууд, колхозно полиин үндэр ургасын мастернууд, научна хүдэлмэрилэгшэд, культурын ба искусствын ажал-ябуулагшад байлсаба.

Үдэшын 6-часта эб найрамдалай тала баригшадай республиканска конференци зарлаха Үүсхэлгын Комитедэй түрүүлэгшэ, БМАССР-эй арадай уранзурааша, РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ц. С. Сампилов конференциие нээбэ.

Конференци болбол 47 хүниие президиумдэ һунгаба.

Конференциин Хүндэтэ президиумдэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд нүхэр Сталин түрүүтэйгээр нэрьемэ альгаташалгаар угтагдан һунгагдаба.

Конференциин зүбшэн хэлсэхэ доро дурсагдаһан зүйл баталагдаба:

1. Советскэ арад эб найрамдал хамгаалхын ба бэхижүүлхын түлөө тэмсэнэ.

2. Эб найрамдал хамгаалха республиканска комитет һунгалга.

3. Эб найрамдалай тала баригшадай гурбадахи Бүхэсоюзна конференцидэ делегадуудые һунгалга.

Удаань Улан-Удэ городой пионернүүдэй делегаци ерэжэ, эб найрамдалай тала баригшадай конференцидэ хабаадагшадые халуунаар амаршалба.

«Советскэ арад эб найрамдал аршалан хамгаалха ба бэхижүүлхын түлөө тэмсэнэ» гэһэн элидхэл Бурят-Монголой уранзохёолшодой Союзай правлениин түрүүлэгшэ, поэт Цэдэн Галсанов хэбэ.

— «Эб найрамдал сахилгын хэрэгые арадуудай өөһэдынгөө гарта абажа, тэрэниие эсэстэнь хүрэтэр аршалан хамгаалаа һаань, амгалан байдал сахигдаха ба батадхагдаха» гэжэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэ ажалшадые эб найрамдалда хүсэтэйгөөр уряална, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Агууехэ табан гүрэнэй хоорондо эб найрамдал баталуулха тухай Эб найрамдал хамгаалха Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилга хадаа арадуудай хүсэл эрмэлзэлгые улам ехээр бадаруулаа. Дэлхэйн бүхы үнэн бодолто хүнүүд дайнай гэмтэ пропагандада эсэргүүсэн шэн зоригто тэмсэл хэжэ байна.

Бурят-Монголой ажалшад, бүхы советскэ арад шэнги, ажаллажа байһан участогуудаа дээрээ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлана. Тэдэнэр хадаа үйлэдбэриимнай амжалта бүхэн дай үүдхэгшэдэй харата муухай бодолнуудта шэнэ сохилто боложо үгэнэ гэжэ мэдэрнэ.

Саашань, элидхэлшэ болбол промышленность транспорт, хүдөө ажахы ба культурада туйлагдаһан нилээд ехэ амжалтануудые онсо тэмдэглээ. Эдэ бүхы амжалтанууд,—гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ,—Ленин—Сталинай партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэриин, агууехэ Сталинай өөрынь туһаламжа ба оролдолгын ашаар туйлагдаа.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр, агууехэ Сталинай ударидалгаар бидэнэр эб найрамдалай түлөө эршэтэй тэмсэл ябуулжа байнабди.

Удаань, БМАССР-эй габьяата багша нүхэр Таракановскаяда үгэ үгтэбэ. Тэрэ хадаа Кяхтын аймагай багшанарай үмэнэһөө конференциин делегадуудые халуунаар амаршалха зуураа, советскэ багшанар хадаа идеологическа фронтын хүдэлмэрилэгшэдэй олон тоото армиин сэрэгшүүд мүн болоно, тэдэнэр хадаа эрэлхэг ба хэлбэришэгүй зоригтой, өөрынгөө Эхэ орондо, Ленин—Сталинай партида хизаарлашагүй үнэн шударгуу хүнүүдые хүмүүжүүлхэ үүргэтэй байна гэжэ хэлэбэ.

—Бидэ, советскэ багшанар — гэжэ нүхэр Таракановская түгэсхэл дээрээ хэлэбэ,—хүн түрэлхитэнэй үглөө үдэрые үнэтэйгөөр сэгнэдэг бүхы дэлхэйн оронуудай эхэнүүд ба эсэгэнүүдые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада нэгэн һаналаар гараа табихыень уряалнабди. Бидэнэй гар табилга дайн сэрэгтэ эсэргүү тэмсэлдэ оруулалта мүн болоно.

Улан-Удын депогой солото машинист нүхэр Асеев үгэ абажа, трибунын хажууда ерэнэ.

— Советскэ бүхы хүнүүд, — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ, — «Эб найрамдалые эринэбди!» гэжэ нэгэн һаналаар мэдүүлнэ. Тэдэнэр өөһэдынгөө эрилтые сусаршагүй ажалаараа бэхижүүлнэ.

Бидэнэр түмэр замайхид хэдэн мянган тонно ашаа шэрэһэн ба хэдэн мянган тонно түлишэ алмаһан байнабди. Манай ажалай амжалтанууд эб найрамдалай хэрэгтэ зорюулагдадаг лэ.

Асеевэй һүүлээр республикын хүдөө ажахын Министерствын зоотехник нүхэр Хилтухинов үгэ хэлэбэ.

— Советскэ Союзай эб найрамдалда дуратай политикые,—гэжэ тэрэ хэлэбэ, — манай ушам ехэ ороной арадууд, бүхы прогрессивнэ хүн тэрэлтэн халуунаар дэмжэдэг байна. Советскэ Союзай ударидалгаар хэдэн миллион простой хүнүүдэй эб найрамдалые хамгаалжа, эб найрамдалые хамгаалха хэрэгые өөрынгөө гарта абажа шадаһан дээрэһээ дайнай гал дүлэн дэлхэйн бүмбэрсэгые эзэлжэ шадаагүй.

Манай орон руу немецкэ фашистска булимтарагшадай харатай муухайгаар добтолон орожо, олонациональна советскэ арадые богоолшолхые хүсэһыень Эсэгэ ороноо хамгаалха дайнда хабаадалсажа ябахадаа өөрынгөө нюдөөр хараһан байнаб. Мүнөө англо-американска дай үүдхэгшэд бүри муухай харата бодол урдаа табина. Тэдэнэр гитлеровскэ булимтаралгын буруу һүрһые бүү мартаг!

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй зүгһөө,—гэжэ нүхэр Хилтухинов хэлэнэ, — республикынгаа ниитын малажалые бүри ехэ хүсэтэйгөөр хүгжөөхын түлөө бүхы хүсэеэ гаргаха байһанаа мэдүүлнэб. Энэ хадаа манай Эхэ ороной хүсэ шадалые бэхижүүлхэ ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлхэ хэрэгтэ манай нэмэри оруулалта болохо байна.

Трибуна дээрэһээ уранзохёолшо Хоца Намсараевай үгэ сэдьхэл хүдэлгэн соностобо:

— Манай олонациональна советскэ гүрэн эб найрамдалай ба арадуудай хоорондохи хани барисаанай политикые шууд бэелүүлнэ. Эб найрамдалые бидэнэй хүсэжэ байһаниие коммунизмын агууехэ барилгануудые бодхоолго гэршэлжэ үгэнэ. Коммунизмын илалтын түлөө зохёон байгуулхы амгалан ажал эрхилжэ байһан советскэ хүнүүд эб найрамдалые бэхижүүлхын ба бүхы арадуудай хоорондохи хани харилсаае улам хүгжөөхын хойноһоо эрмэлзэн оролдоно. Эгээл иимэһээ тэдэнэр хадаа түрэл советскэ гүрэнэйнгөө эб найрамдалда дуратай гадаадын политикые халуунаар һайшаана.

Большевистскэ партиин хүтэлбэреэр, агууехэ ород арадай ахадүүгэй туһаламжаар бурят-монгол арад культурна ба экономическа ажабайдалдаа ехэ амжалтануудые туйлаа. Социалистическэ Бурят-Монголой ажалшад советскэ бүхы арадуудтай хамта Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада эбтэй эмхитэйгээр гараа табиха ба эб найрамдалые бэхижүүлхын түлөө бүри ехэ оролдосотойгоор ажаллаха байһандань би гүнзэгыгөөр этигэнэб.

Нүхэр Галсановай элидхэл тушаа филологическа наукануудай кандидат нүхэр Баранникова, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Иванов, РСФСР-эй габьяата артистка Гомбоева-Языкова, хүнгэн атлетикээр республикын чемпион нүхэр Соловьева, зооветинститудай студентка нүхэр Злобина, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Хандажапова, Улан-Удын паровозо-вагонно заводой инженер нүхэр Алексеев ба бусад үгэ хэлээ.

Агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгын кампани үнгэргэхэ тухай резолюци туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абтаа. Конференци болбол эб найрамдал хамгаалха республиканска комитет һунгаха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэжэ оробо.

Иволгын МТС-эй комбайнер нүхэр Доржиевай дурадхалаар конференци болбол эб найрамдал хамгаалха республиканска комитедые 35 хүн составтайгаар нэгэн дуугаар һунгаба. Тэдэнэй дунда Бурят-Монголой түрүү хүнүүд, Улан-Удэ станциин депогой суута машинист С. Д. Асеев, филологическа наукануудай кандидат В. А. Абрамов, паровозо-вагонно заводой инструментальна цехын стахановец, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Е. Г. Курочкин, Галуута-Нуурай руднигай шахтёр Н. Каттыбаев ба бусад ороно.

Конференци болбол Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна гурбадахи конференциин делегадуудаар БМАССР-эй арадай уранзурааша, РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ц. С. Сампиловые, Улан-Удэ станциин депогой солото машинист С. Д. Асеевые, Хориин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Д. Б. Базаржаповые, Улан-Удын паровозо-вагонно заводой булад шудхалгын цехын стахановка М. И. Ташлыковае, врач-хирург, медицинскэ наукануудай кандидат Э. Р. Раднаевые нэгэн дуугаар һунгаба.

Конференци болбол арадуудай агууехэ вождь, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай туг баригша нүхэр Сталинда эльгээхэ амаршалгын бэшэг угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

Конференциин түгэсхэл дээрэ агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдал хамгаалха Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада эб найрамдал хамгаалха республиканска комитедэй гэшүүд ба конференциин делегадууд гараа табяа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эб найрамдалай тала баригшадай республиканска конференциин делегадууд Ленинэй орденто Гүрэнэй Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрын зал соо. Трибуна дээрэ Ц. Г. Галсанов.

З. Веснинагай фото.

Эб найрамдалай тала баригшадай республиканска конференци

СОВЕТСКЭ АРАД ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАМГААЛХЫН БА БЭХИЖҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭ

Эб найрамдалай тала баригшадай республиканска конференци зарлалгын үүсхэлгын комитедэй гэшүүн Ц. Г. ГАЛСАНОВАЙ элидхэлһээ

Нүхэдүүд! Агуухэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хүсэн түгэлдэр уряагай бүхы дэлхэй дээгүүр зэдэлжэ байһан үедэ, арадуудай вождь агуухэ Сталинай сэсэн мэргэн заабаринь уряалай дохёо шэнгеэр бүхы дэлхэй дээгүүр зэдэлжэ байһан үедэ республиканска конференци болохо байна. Нүхэр Сталин иигэжэ хэлээ һэн: «Эб найрамдал сахилгын хэрэгые арадуудай өөһэдынгөө гарта абажа, тэрээниие эсэстэнь хүрэтэр аршалан хамгаалаа һаань, амгалан байдал сахигдаха ба батадхагдаха. Дай үүдхэгшэд хадаа арад олониитые мэхэлжэ ба дэлхэйн шэнэ дайн руу тэдэниие татажа шадаа һаань, дайн зайлашагүй боложо магадгүй».

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй үнэн болото хэдэн зуугаад миллион хүнүүд шэнэ дайн байлдаанай аюулай айхабтар ехые мэдэнэ, дарлалга, дээрмэдэлгэгүйгөөр буудалга болон шуһа адхалгагүйгөөр империализм ажабайжа шададагүй юм гэжэ мэдэнэ. Гол агрессор—США болбол уласхоорондын жандармын үүргые эзэлжэ, бүхы түрүү, бүхы демократическа эрхэ сүлөө үгы хэгшэд болгон өөрынгөө сэрэгүүдые дэлхэйн олон зүг тээшэ ябуулжа байна. США болбол үсөөхэн тоото монополистнуудай аша туһые хаража, өөрынгөө дура зоригые баадхан бүхы гүрэнүүдтэ захиралта хэхэ гэжэ һэдэнэ. Иигэжэ байхадань өөһэдынгөө хойноһоо дайн байлдаанда бүхы хүнүүдые, арад ниитые түлхин оруулха гэһэн, хүнүүдэй шуһа адхаруулан алта мүнгэ хуряаха гэһэн үсөөхэн тоото миллионернүүд болон миллиардернуудые хазаарлабал хүн түрэлхитэниие, эрдэм болбосоролые аршалан хамгаалжа болохо байна гэһэн һанал бодол үргэн ниитэ арадта түрэнэ. «Үмхирэн ухэжэ байһан капиталистическэ богоолшолгые хамгаалхын тулада буржуази болбол ямаршье зэрлиг муухай, хоротой ябадалнуудые хэхээр бэлэн байха» гэжэ Ленинэй уридшалан һануулһан үгэ мүнөө онсо хүсэтэйгөөр зэдэлэн гарана.

Эгээл иимэһээ хүн түрэлтэндэ үхэлэй аюулай ерэжэ байһан мүнөө үедэ эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ ябадал бүгэдэниитын удха шанартай болоо. Дэлхэйн бүхы заха булангуудай үргэн ниитэ арад энэ тэмсэлдэ шиидхэхы үүргэтэй байһанаа улам һайнаар мэдэхэ боложо, эб найрамдал аршалан хамгаалха ябуулгаяа удаарангүйгөөр хэхэ хэрэгтэй гэһэн һанал бодол түрэнэ.

Советскэ Союз түрүүтэй эб найрамдалай хүсэн хэмжээлэшэгүйгөөр ургаа. Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн мүнөө бүхы оронуудта эгээ шухала, илгадашагүй хүдэлөөн болон дэлгэрээ. Политическэ үзэл сурталые, шажан шүтэлгые хамаархангүйгөөр, эрэ эхэнэрэй илгаагүйгөөр бүхы хүн зониие хабаадуулһан иимэ үргэн хүдэлөөн түүхэдэ байгаагүй. Энэ гээшэ үнэхөөрөө бүгэдэарадай, бүхэдэлхэйн хүдэлөөн болоо гэжэ атомна бомбые хорихо тухай Стокгольмско Уряада табигдаһан 500 миллион хүнэй гар табилта, богонихон болзор соо Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада 450 миллион хүнэй гар табилга гэршэлнэ.

Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн гээшэ арадуудай хоорондо эб найрамдал хамгаалха, тэрээниие империалистическэ зээрхэг шунахайнуудһаа аршалха тэһэн эли тодо зорилготой байна.

Агуухэ табан гүрэнүүдэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга болбол арадуудай шэнэ, ехэ хүсэнүүдые ажал-ябуулгаа хэгты гэжэ уряална.

Хүсэн түгэлдэр социалистическэ гүрэн эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй авангардынь болонхой. Бүхы оронуудай арадууд эб найрамдалда дуратай советскэ орон тээшэ этигэл найдабаритайгаар шэртэн харана. СССР-ые эб найрамдалай болон аюулгүй байдалай хүсэн түгэлдэр түшэг тулгуури, эб найрамдалай түлөө эгээ тэсэмгэй шанга тэмсэлшэ гэжэ тоолоно.

Дай үүдхэхые хүсэхэ ангинууд, бүлэгүүд манай орондо үгы, манай хүнүүд бата бэхи эб найрамдалые тогтоохо эрмэлзэлгээр нэгэдэнхэй. Советскэ гүрэндэ ямаршье агрессивнэ түсэбүүд үгы. Ямаршье орондо, ямаршье арадуудта аюул ушаруулхаар заналга хэнэгүй. Тэрээнэй зэбсэгтэ хүсэнүүд хаанашье дай хэнэгүй, ямаршье сэрэгэй ябуулгануудта хабаадалсанагүй. Манай хүнүүд бүхыдөө зохёон байгуулхы ажал эрхилнэ. Эдэнэр агуухэ Сталинска түсэбэй ёһоор хүн түрэлтэнэй жаргахын тулада байгаалиие шэнэдхэн хубилгана. Түрүүшын коммунистическэ субботнигһоо эхилээд, Волга болон Днепр дээрэхи гидростанцинууд, Кара-Кум, Урда Украина, Хойто Крымдэхи каналнууд мэтын асари ехэ барилганууд хүрэтэр советскэ арадай ерэһэн бүхы зам хадаа коммунизмын туяатан байгаа орьёл үндэр тээшэ советскэ арадай илалта түгэлдэрөөр ябажа байһан зам мүн.

Агуухэ Сталинска барилгануудые манай арад эб найрамдалай хэрэм гэжэ нэрлэдэг. Тиимэ хадань, энээниие эб найрамдал хамгаалхын түлөө бүхы хүн түрэлтэнэй тэмсэлэй үедэ эхилээ юм гэжэ каналнуудай гранит шулуун эрье дээгүүр, электростанцинуудай цементнэ һууринууд дээгүүр бэшээ һаа, түүхын үмэнэ тон зүб болохо.

Советскэ хүнүүд—эб найрамдалай ба ажалай хүнүүд мүн. Манда хариинхидай газар, бусадай баялиг хэрэггүй. Бидэнэр манай Эхэ орон үшөө гоё һайхан, үшөө хүсэтэй болоһой гэжэ өөһэдынгөө бүхы хүсэ шадалые үгэнэбди. Бидэнэр өөһэдынгөө үхибүүдые ехэ болгожо, һургуулида һурганабди, гэр байрануудые баринабди, садуудые таринабди, таряанайнгаа ургасые дээшэлүүлнэбди, малнуудаа түлжүүлэн үдхэнэбди... Бидэнэр бүхы дэлхэйн арадууд эб найрамдалтайгаар, золтой жаргалтайгаар, барагдашагүй элбэг дэлбэг баялиг соо ажаһууһай гэжэ хүсэнэбди.

Энээниие манай бүхы дэлхэйн ажалшан арад, бүхы оронуудай үнэн сэхэ хүнүүд булта мэдэжэ байна. Бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй эрхим этигэл найдабариин, горьдолгын орон болоһон агуухэ советскэ гүрэндэ арадуудай инаглан дурлаха ябадал жэлһээ жэлдэ улам гүнзэгы, улам хүсэтэй боложо байна.

Эрхэ сүлөөгэй дайсадта эсэргүү эгээ хүсэтэ зэбсэгүүдэй нэгэниинь СССР-эй арадуудай эбдэршэгүй сталинска хани барисаан мүн.

Арадуудай харилсан туһалалсалгын, ахадүүгэй хани барисаанай, тэгшэ эрхын Ленинско-Сталинска сэсэн мэргэн национальна политика болбол бүхы советскэ нацануудые эбдэршэгүй нэгэдэмэл бүлэ болгон жагсаагаа.

Манай республикын уужам үргэн дайда дээгүүр Сталинска Конституциин алтан наран туяатана. Советскэ засагай үедэ бурят-монгол арадай ябажа үнгэрһэн замынь гоё һайхан. Хаанта Россин гээгдэнги бүдүүлиг заха хизаар байһан Бурят-Монгол болбол большевистскэ партиин, нүхэр Сталинай өөрэйнь хүтэлбэрээр, агуухэ ород арадай туһаламжаар томо индустритай, түрүү социалистическэ хүдөө ажахытай, ажахы болон культурынгаа бүхы һалбаринуудта өөһэдын национальна кадрнуудтай, научна, һуралсалай болон культурна эмхи зургаануудай үргэн һалбаритай, сэсэглэн һалбаржа байһан социалистическэ республикануудай нэгэн болон хубилаа.

Бурят-Монголой арад—амгалан тайбан арад юм. Тиибэшье һаа, аймхайнуудай нэгэн бэшэ. Энэ болбол хүсэн түгэлдэр ород арадтай гар гараа барилсан, Бурят-Монголые сүлөөлхын түлөө тэмсээ һэн, Забайкальеын ба Дальна Востогой газар дайдые гэм зэмэгүй хүнүүдэй шуһаар будаһан японо-американска интервентнүүдтэ, сагаангвардейскэ һүрэг дээрмэшэдтэ эсэргүүсэн тэмсээ һэн.

Бурят-Монголой арад болбол Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро, агуухэ ород арадай туһаламжаар ябажа арадай хорото дайсадые—американска эзэмдэгшэдые, тэдэнэй зарсанар болоһон буржуазна националистнуудые хяа бута сохёо һэн. Тиин Советскэ Россиһаа Бурят-Монголые таһалха гэһэн шуһата колонизаторска түсэбые бэелүүлхэ аргагүй болгоо һэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда бүхы советскэ арадуудай героическа хүбүүдтэй мүр мүрөө ниилүүлэн, бурят-монгол арадай хүбүүдшье эрэлхэг зоригтойгоор, ами бэеэ гамнангүй тэмсээ һэн. Тэдэнэрэй олониинь алдартай суутайгаар Берлин ба Сеулда хүрэһэн байгаа. Энээниие шэнэ дай үүдхэгшэд—американецууд бү мартаг.

Мүнөө социалистическэ Бурят-Монголой ажалшад бүхы советскэ арадтай хамта эб найрамдалай түлөө агуухэ тэмсэлдэ жагсаад, эб найрамдалай хэрэгые өөһэдынгөө зохёон байгуулхы ажалаар бэхижүүлнэ. Эб найрамдалай түлөө манай бүхы республика дээгүүр иимэ уряа зэдэлнэ:

—Түрэл гүрэндөө талха таряа, мал ажалай продукци элбэг ехээр үгэе!

—Коммунизмын агуухэ барилгануудта модо болон металл ехээр үгэе!

—Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй зориг бадаруулһан, наукануудай, литературын болон искусствын зохёолнуудые олоор гаргая!

Бурят-Монголой ажалшад ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ, бүтээн гаргаха продукциингаа шанарые һайжаруулха талаар шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлажа, хүдэлмэриингөө участогууд дээрэ айхабтар ехэ эршэмтэйгээр ажаллана. Юуб гэхэдэ, эдэнэр болбол үйлэдбэриимнай шэнэ амжалта бүхэн, советскэ наука болон культурын шэнэ шэнэ туйлалта бүхэн дай үүдхэгшэдэй хорото бодомжодо шэнэ сохилтонууд болохо юм гэжэ мэдэнэ.

Эдэ түүхэтэ үдэрнүүдтэ Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно завод дээрэ социалистическэ мүрысөөн угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр дэлгэрүүлэгдэжэ байна. Мяханай комбинадай, Галуута-Нуурай шахтануудай, түмэр замай транспортын, түрүү леспромхозуудай болон республикын бусад предприятинуудай коллективууд эб найрамдалай стахановска вахтада жагсаба. Хүдэлмэришэд—стахановецууд эб найрамдалай түлөө эрид тэмсэхээр шиидэнхэй байһанаа мэдүүлжэ, эб найрамдалда зорюулан дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана.

Транспортна болон промышленностиин предприятинуудһаа колхозно полинуудай ажалшадшье гээгдэнэгүй. Манай республикын колхозууд, совхозууд ургаса хуряалгые, таряа тушаалгые үргэн фронтоор ябуулжа, малаа дулаан, тарган үбэлжэлгэдэ бэлэдхэжэ байна.

Өөһэдынгөө түрүүшын уялгые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа, эб найрамдалдай фондодо нэмэлтэ таряа тушааһан тухайгаа түрүү колхозууд хойно хойноһоо рапорт үгэнэ. Таряа тушааха гүрэнэйнгөө түсэбые болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэһэн Иволгын, Зэдын аймагууд рапорт үгэбэ.

Комбайнова хуряалгын мастернууд ажалай үндэр бүтээсые харуулна. Республикын солото комбайнер, колхозно полинууд дээрэхи механизаторнуудай социалистическэ мүрысөө толгойлһон нүхэр Ковалевский хуряалгын эхилһэнһээ хойшо үдэр бүри хоёр нормоһоо үлүүе дүүргэнэ. Бичурын аймагай комбайнер-коммунист нүхэр Метунин 3 нормо дүүргэнэ. Республика соо иимэнүүд жэшээ харуулдаг хүнүүд олон.

Арадай дундаһаа гараһан, арадтай холбоо барисаатай, арадай болон партиин хэрэгтэ үнэн зүрхэнһөө алба хэдэг манай интеллигенцишье ехэ ехэ амжалтануудые туйлана.

Эб найрамдалай хуби заяан гээшэ түбхын түрүүндэ фабрика заводууд дээрэ, колхоз совхозууд дээрэ шиидхэгдэхэ гэжэ советскэ хүнүүд мэдэнэ. Тиимэл хадань гар табилга суглуулгын кампаниин хажуугаар арадайнгаа политическэ болон үйлэдбэриин эдэбхиие дээшэлүүлхэ шухала.

Бидэ советскэ хүнүүд эб найрамдалай түлөө тэмсэлые иимээр ойлгонобди: Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гарнуудаа табиха, өөһэд өөһэдынгөө даажа байһан участок дээрэ уялгаяа арюун нангинаар дүүргэжэ, агуухэ Сталинай һургаалай ёһоор ажаллаха.

Простой хүнүүдэй һанал бодол болон эрмэлзэлгэнь «Эб найрамдал» гэһэн үгэтэй өөрынгөө нэрые һалашагүйгөөр холбоһон, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй вождь, багша — эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй агуухэ тугые ургэгшэ нүхэр Сталин тээшэ хандуулагданхай.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр, агуухэ Сталинай ударидалгаар эб найрамдалай түлөө тэмсэлдээ илахабди.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаха болтогой!

Эб найрамдалай түшэг тулгуури болоһон манай хүсэн түгэс социалистическэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Эб найрамдалай агуухэ тугые ургэгшэ, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй вождь ба багша нүхэр Сталинда алдар солол

Нүхэр Ц. Г. Галсановай элидхэл тушаа делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд

Нүхэр Х. Н. НАМСАРАЕВАЙ хэлэһэн үгэһөө

СССР-эй Верховно Соведэй депутат, республикын арадай уранзохёолшо.

Нүхэдүүд! Бүхы дэлхэйн оло миллион арад зоной хүсэл эрмэлзэлгые хангажа, эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй пленум болбол Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгые үнгэргэхэ тухай түүхэтэ резолюци баталжа абаһан байна. Энэ резолюциие советскэ арад тон баяртайгаар угтажа абаа.

Манай социалистическэ Эсэгэ ороной ахадүү олонациональна арад эб найрамдалай түлөө, бүхы дэлхэйн арадуудай хоорондохи бата бэхи харилсаанай түлөө хэлбэришэгүйгөөр, үнэн сэхээр тэмсэнэ. Тэрэ тоодо манай социалистическэ Бурят-Монголой арад оролсоно.

Арадуудай агуухэ вождь ба багша нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн ударидалгаар, большевистскэ парти ба Советскэ Правительство болбол гансахан лэ эб найрамдалай политика хододоо ябуулдаг юм. Энээниие бүхы дэлхэйн ажалшан арад һайн мэдэнэ, эб найрамдалай түлөө эрид тэмсэнэ.

Бурят-Монголой эрхэ сүлөөдэ дуратай эрэгтэй, эмэгтэй ажалшад, тэдэнэй тоодо манай республикын уранзохёолшод агуухэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха нангин шухала хэрэгэй түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэжэ байна. Түүхэтэ хандалгада нэгэн хүн шэнгеэр гараа табихаһаа гадна, дай үүдхэгшэдые элирүүлэн, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ большевистскэ партидаа али болохо туһаламжа үзүүлхэ байһанаа мэдүүлхые манай уранзохёолшод намда найдаһан байна.

Агуухэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха ябадал болбол дэлхэйн энхэ амгалан арад түмэнэй толгой дээрэ шуһата дайн сэрэгэй аюулта түймэр шатаахаар бэлэдхэжэ байһан ба зарим бага оронуудай амгалан һууһан арадуудые хюдажа эхилһэн Америка, Англиин империалистнуудай хэжэ байгаа шуһата хара түсэбүүдые үгы хэхын тулада, бүхы дэлхэйн үнэн сэхэ олон миллион арадуудай дунда эбдэршэгүй агуухэ эб найрамдал зохёохо гэһэн гүнзэгы удхашанартай хэрэг мүн.

Американо-английска эрхэ баригшадаар ударидагдажа байһан баяшуул шуһата дайн сэрэгээр дэлхэйн арад зониие хюдажа, тэдэнэй шуһа хүлһөөр улам баяжахын тулада, бүхы дэлхэйе дахин хубаажа валгихын тулада, хүн түрэлтэниие тон олоор хюдаха жэгшэгүүритэ муухай хэрэгүүдые үдэр, һүнигүй хэтэрхы ехээр бэлэдхэжэ байна. Гэхэтэй хамта, агуу... эрдэмтэдэй бии болгоһон ... ухаанай нангин ба арюун туй... тануудые өөһэдынгөө шуһата б... хюдалгын хара хэрэгтэ тэд... убайгүйгөөр, эшэгүүригүйгөөр ... рэглэжэ байна.

Тиимэһээ бүхы дэлхэйн ... сэдьхэлтэ арадууд ба эрдэ... болбол агуухэ табан гүрэнэй х... рондо Эб найрамдалай Пакт ... баталуулха тухай түүхэтэ Х... далгада нэгэн дуугаар гараа т... жагсажа, дайн сэрэгэй аюулые ... ража эхилбэ.

Бүхы дэлхэйн ямаршье оро... дай, ямаршье үндэһэ яһатанай ... хэндэ дэлхэйдэхинэй эб найрам... лые эгүүридэ ударидагша агуу... багша Сталинай һүр жабхала... оюун бэлиг огторгойн нара... оло дахин хурса тодоор гэрэл... байна. Агуухэ Сталин арадуу... зориг хүсые, тэдэнэй ахадүүгэй ... луун холбооe үдэрһөө үдэртэ б... руулна, эб найрамдал ба эрхэ ... лөөгэй тэмсэлдэ элсүүлэн жа... на.

Бүхы дэлхэйн үнэн сэхэ ара... мэнэй эб найрамдал ба ахадү... холбоо мандаха болтогой!

Бүхы дэлхэйн арадуудай уд... дагша агуухэ багша Ста... мандаха болтогой! (Нэрьемэ ... гаташалга).

Нүхэр С. Д. АСЕЕВЭЙ хэлэһэн үгэһөө

Улан-Удын депогой ахалагша машинист

Хүндэтэ нүхэдүүд! Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга хадаа бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалха, империалистнуудай үүдхэжэ байһан шэнэ дай болюулха гэһэн түүхэтэ удхатай документ мүн. Тэрээн соо хэлэгдэһэн дүлэтэ үгэнүүд дэлхэйн бүхы арад зондо дуулдан, тэдэнэрые шэнэ дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү тэмсэлдэ зоригжуулна.

Манай социалистическэ Эхэ ороной арад зон болбол Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй пленумэй шиидхэбэриие айхабтар ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтажа абаһан байна. Агуухэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табиха тухай мэдээсэлые манай ороной ажалшад дуулам-саараа гараа табихаар бэлэн байһанаа хаз хаанагүй мэдүүлбэ. Хүдэлмэришэд ба колхозникууд, транспортын ба хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд ба студентнэр, литература болон искусствын түлөөлэгшэд—бүхы советскэ хүнүүд иигэжэ мэдүүлнэ: «Агуухэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталхые эринэбди!».

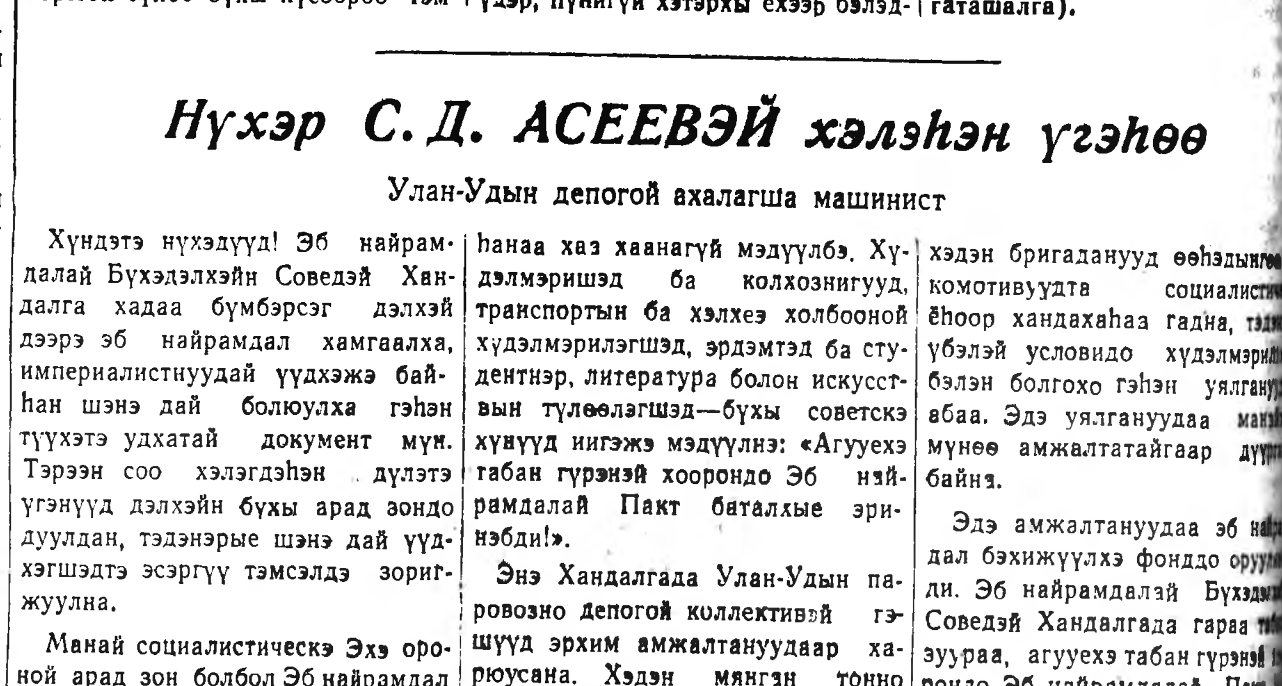
Энэ Хандалгада Улан-Удын паровозно депогой коллективэй гэшүүд эрхим амжалтануудаар харюусана. Хэдэн мянган тонно ашаанууд зөөбэрилэгдэһэн байна. Улан-Удын, Галуута-Нуурай, Горхон ба Мысовая станцинуудай депонуудай паровозно бригадачууд эдэ үдэрнүүдтэ ехэхэн хэмжээнэй нүүрһэ арбилһан байна.

Манай депогой түрүү машинист, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Н. П. Соседенко гэгшын уряагаар паровозно депогой хэдэн бригаданууд өөһэдынгөө ... комотивуудта социалистическ... ёһоор хандахаһаа гадна, тэд... үбэлэй условидо хүдэлмэрил... бэлэн болохоо зарлаһан ... абаа. Эдэ уялгануудаа манай ... мүнөө амжалтатайгаар дүүр... байна.

Эдэ амжалтануудаа эб най... дал бэхижүүлхэ фондодо оруул... ли. Эб найрамдалай Бүхэд... Соведэй Хандалгада гараа т... зуураа, агуухэ табан гүрэнэй ... рондо Эб найрамдалай Пакт ... талхые шангаар эринэбди.

Манда эб найрамдал хэрэ... Жиирэй хүнүүдэй ами аба... түлөө, эб найрамдалай түлөө ... додоо тэмсэхэбди.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб най... далай туг баригша агуухэ Ста... мандаха болтогой! (Нэрьемэ ... гаташалган).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Эб найрамдалай тала** баригшадай республиканска **конференциин делегадууд Эб** найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табижа байна. (Нэгэдэхи зураг дээрэ, зүүн гарһаа) Улан-Удэ станциин вагонно мастер В. Н. Онищик, ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой нэгэдэхи секретарь Д. Б. Цырендоржиев, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, уранзохёолшо Х. Н. Намсараев. (Хоёрдохи зураг дээрэ, зүүн гарһаа) Хэжэнгын дунда һургуулиин багша, РСФСР-эй габьяата багша Ж. Ц. Дугарова, Курумканай аймагай Хоро... вой нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой И. М. Терентьев, Улан-Удын депогой пассажирска паровозой машинист С. Д. Асеев.

З. Веснинагай фото.

Эб найрамдалай тала баригшадай республиканска конференци

Нүхэр Ц. Г. Галсановай элидхэл тушаа делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд

Нүхэр Э. Р. РАДНАЕВАЙ хэлэһэн үгэһөө

РСФСР-эй ба БМАССР-эй габьяата врач, республиканска больницын главна хирург

...дүүд! Бурят-Монголой ме...скэ хүдэлмэрилэгшэд болбол ...табан гүрэнэй хоорондо ...рамдалай Пакт баталуулха ...эб найрамдалай Бүхэдэл... Соведэй Хандалгада гар та... үнгэргэхэ тушаа эб най... хамгаалха Советскэ Ко... пленумэй шиидхэбэрие ...ндэтэйгөөр хүлеэжэ абаа. ...рэнүүдэй хоорондо Эб най...лай Пактые һаяар баталуул...най медицинскэ хүдэлмэри... эрид шангаар эрихэ зүү...бүхы дэлхэй дээрэ эб найрам...хижүүлхын түлөө тэмсэхээр байһанаа мэдүүлхые тэдэ...нда даалгаһан байна.

Ленин—Сталинай партяар хүмүүжүүлэгдэһэн советскэ арад болбол хэнтэйшье дайлалдахые хүсэнэгүй. Манай арад зон эб найрамдалда дуратай. Бидэнэр өөрынгөө Эхэ орон соо коммунизм байгуулжа байнабди. Волга, Днепр, Аму-Дарья мүрэнүүд дээрэ агууехэ барилганууд бодхоогдожо байна. Эдэ бүхы баримтанууд советскэ арадай амгалан тайбан ажалые гэршэлнэ!

Арад зондо дэлхэйн хоёрдохи дайнай асарһан гашуудал ба хохидолые советскэ арад һайн мэдэнэ. Теэд, Америкын Холбоото Штадуудай, Англи, Франци болон бусад гүрэнүүдэй бүлэг дээрэмшэд шуһа адхалгын ба тонуулай шэнэ дай үүдхэжэ байна. Тэдэнэр арад зониие хюдажа ба дээрэмдэжэ, өөһэдынгөө ухэжэ хосорхо сагые багааршье һаань хойшолуулхые оролдоно.

Американо-английска шунахай дайсадта хатуу харюу үгэхэ хүсэн бүхы дэлхэй дээрэ дүүрэн бии. Манай хүсэн илагдашагүй.

Манай агууехэ Эхэ орон мандаха болтогой! Эб найрамдалай туг баригша нүхэр Сталин мандаха болтогой! (Нэрьемэ альгаташалга).

Нүхэр А. Д. ХИЛТУХИНОВАЙ хэлэһэн үгэһөө

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын зоотехник

...д делегадууд! Советскэ ...й эб найрамдалда дуратай ...ые прогрессивнэ хүн тү... һайн мэдэнэ. Ленин — ...най сэсэмэргэн политикые ...ороной эб найрамдалда ду...арад зон дүүрэнээр һайшаа...

...тскэ арад болбол зохёон ...ахы амгалан ажал хэжэ ...ше, империалистическэ шу...удай аашануудые хёр...ижа байна. Шэнэ дай ...шэдэй элдэб аашануудые ...а байһан мүнөө үедэ эб найрамдалай түлөө тэмсэл улам шангадана. Дай үүдхэгшэдые эли рүүлжэ, тэдэнэртэ эсэргүү тэмсэл ябуулха гээшэ манай шухалын шухала зорилго болоод байна.

Эб найрамдал бэхижүүлхэ тушаа нүхэр Сталинай үгые ажалша бүхэн мэдэжэ, тэрэниие хүсэндэнь хүргэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байна. Эб найрамдал хэзээдэшье илаха! Иигэжэ Бүхэдэлхэйн жиирэй арад зон мэдүүлнэ.

Немецко-фашистска эзэмдэгшэдтэ эсэргүү агууехэ дайнда ябахадаа, дайн сэрэгэй хэндэ хэрэгтэй байһаниие һайн мэдээ һэм. Теэд, манай Эхэ орониие эзэмдэхэ гэжэ оролдоһон гитлеровецүүдэй хара та хэрэгые һайн мэдэнэбди. Манай агууехэ хүсые бүмбэрсэг дэлхэйн ажалшад мэдэжэ ба хаража байна.

Малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэлгэдэ бүхы хүсэ шадал ба мэргэжэлээ элсүүлхэбди гэжэ республикынгаа хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үмэнэһөө мэдүүлнэб. (Альгаташалга).

Эб найрамдалай тала баригшадай Бурят-Монголой республиканска конференциин

РЕЗОЛЮЦИ

...найрамдалай тала баригша... Бурят-Монголой республикан... конференци хадаа агууехэ та... гүрэнэй—Америкын Холбоото ...удай, Советскэ Союзай, Хи... Арадай Республикын, Анг... ба Франциин хоорондо Эб ...далай Пакт баталуулха Эб найрамдалай Бүхэдэл... Соведэй Хандалгые нэгэн һа... дэмжэнэ.

...эйн бүмбэрсэгэй эб най... ...да дуратай бүхы арадуудай ...шэгүй дура зоригые мэ... энэ Хандалгые бата бэхи ...удаан оршохо эб найрам... хүсэжэ байһан, эб найрам... болон арадуудай хани ба... ...ай хэрэгые эсэстэнь хүрэ... ...гаалхаар бэлэн байһан со... бүхы хүнүүд халуунаар ...э. Бүхы дэлхэй дээрэ эб ...дал бэхижүүлхые советскэ ...й халуунаар эрмэлзэжэ ...эрмэлзэлгые мэдүүлэн, Эб ...дал хамгаалха Советскэ ...т хадаа Эб найрамдалай ...хэйн Соведэй Хандалгада ...лгын кампани СССР дэ... ...эргэхэ тухай шиидхэбэри ...н байна.

...найрамдалай тала баригша... Бурят-Монголой республиканска конференци хадаа эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй энэ шиидхэбэрие халуунаар һайшааха ба дэмжэхэ зуураа, эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада нэгэн хүн шэнгеэр гараа табижа, Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэреэр советскэ бүхы арадуудтай. хамта, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгые хамгаалхаар бэлэн байһанаа харуулхыень республикын бүхы ажалшадые уряална.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тулада городуудта, районуудта, аймагуудта, тосхонуудтэ, улусуудта, предприятинуудта, совхозуудта, эмхи зургаануудта, һуралсалай заведенинүүдтэ Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедтэ гар табилга үнгэргэлгэдэ туһалха комиссинуудые байгуулхые конференци һайшаан дурадхана.

Конференци болбол политическэ ба үйлэдбэриин шэнэ дэбжэлтээр, 1951 оной үйлэдбэриин түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө, республикын арадай ажахые саашадань хүгжөөхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай ба демократиин түшэг тулгуури—советскэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгын кампаниие тэмдэглэхые бүхы хүдэлмэришэд, колхознигууд ба интеллигенциие уряална.

Эб найрамдалай тала баригшадай республиканска конференци хадаа Бурят-Монголой ажалшадай эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада нэгэн һаналаар гараа табижа, дайн сэрэгые зайсуулхын түлөө, эб найрамдалые хамгаалхын түлөө арадуудай тэмсэлэй хэрэгтэ өөһэдынгөө нэмэри оруулха, эб найрамдалай тугые баригша агууехэ Сталинда хизаарлашагүй үнэн сэхэ байһанаа харуулха байһанда батаар этигэнэ.

Эб найрамдалай ба арадуудай хоорондохи хани барисаанай хүсэтэ түшэг тулгуури, агууехэ социалистическэ Эхэ оромнай мандаха болтогой!

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаха болтогой!

Эб найрамдалай туг-баригша, бүхы хүн түрэлхитэнэй агууехэ ба инаг вождь нүхэр Сталин мандаха болтогой!

Эб найрамдал хамгаалха республиканска комитедэй состав

...Асеев—Улан-Удэ станциин ...солото машинист.

...Абрамов—Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Бурят-Монголой ...удай багша, филологи... ...наукануудай кандидат.

...Абросимова—БМАССР-эй ...багша.

...Болсохоев—Шэлэй заво... ...ектор, инженер.

...Базаржапов — Хориин ай... Ленинэй нэрэмжэтэ колхо... ...лэгшэ.

...Батышев—Сэлэнгын айма... ...партсъездын нэрэмжэтэ кол... ...тоовод.

...Галсанов—поэт, БМАССР-... ...скэ уранзохёолшодой сою... ...рүүлэгшэ.

...Гольский—Иволгын айма... ...Марта» колхозой түрүү...

... Гомбоева - Языкова — ...эй габьяата артистка.

... Дугарова — РСФСР-эй ...багша

... Жалсабон — ВКП(б)-гэй ...секретарь.

... Золотоев— түүхын наука... кандидат

... Залуцкий—Кабанскын ай... ...партсъездын нэрэмжэтэ ...түрүүлэгшэ.

Е. Г. Курочкин. — паровозо-вагонно заводой стахановец, СССР-эй Верховно Соведэй депутат.

А. А. Кушнарев — Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

К. М. Крамм—Онохойн госселекционно станциин ахалагша научна сотрудник.

К. А. Карасев—мяха-консервын комбинадай главна инженер.

Н. Каттыбаев— Галуута-Нуурай руднигай хүндэтэ шахтер.

Н. Е. Конева—Байкало-Кударын аймагай колхозница, Социалистическэ Ажалай Герой.

П. К. Метляев—Заиграйн аймагай хүдөө ажахын таһагай главна агроном, СССР-эй Верховно Соведэй депутат.

М. М. Могнонов —профсоюзуудай областной Соведэй түрүүлэгшэ.

К. В. Маслов. — ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой секретарь.

Х. Н. Намсараев — уранзохёолшо, СССР-эй Верховно Соведэй депутат.

Т. М. Омельченко— зооветинститудай директор, хүдөө ажахын наукануудай кандидат.

Е. П. Пиванова — мяха-консервын комбинадай ФЗУ-гэй һургуулиин инструктор.

Э. Р. Раднаев—врач-хирург, медицинскэ наукануудай кандидат.

Ц. С. Сампилов — БМАССР-эй арадай уранзурааша, РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, СССР-эй Верховно Соведэй депутат.

М. И. Ташлыкова—паровозо-вагонно заводой булад шудхалгын цехын стахановка.

Д. Ч. Хандажапова— ВЛКСМ-эй обкомой секретарь.

В. И. Хогоева—ВКП(б)-гэй горкомой лектор.

А. Т. Цыдыпова—techn пединститудай студентка.

Г. Ц. Цыдынжапов — СССР-эй арадай артист, Сталинска шангай лауреат. БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо.

Ц. М. Цыцыков—Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой солото алуушан.

Е. А. Шикунова—Кяхтын аймагай врач.

И. И. Шаманов—Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй ахалагша агроном.

ТАРЯА СЭБЭРЛЭЛГЭ БА ХАТААЛГЫЕ ТҮРГЭДХЭХЭ

★

Республикын аймагуудта таряа хуряалга, ба намарай пар хахалалгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной сентябриин 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

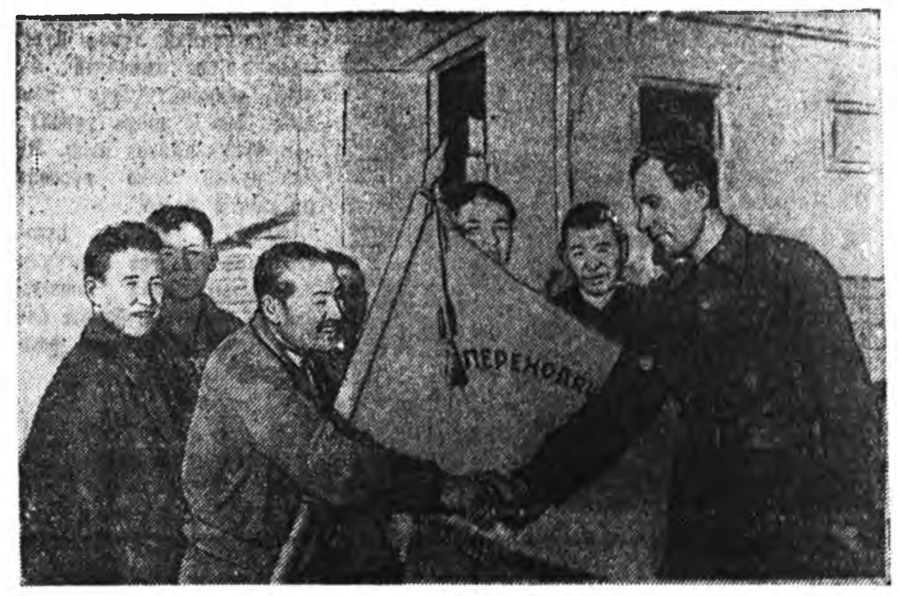
Аймагууд	Таряа хуряалга	Намарай пар хахалалга
Зэдын	62,5	11,0
Закаменай	56,7	15,4
Кударын	55,9	10,7
Кабанскын	54,6	9,1
Бичурын	54,2	17,9
Мухаршэбэрэй	53,9	12,6
Ториин	53,0	8,4
Заиграйн	52,5	12,5
Иволгын	51,8	26,7
Тарбагатайн	51,6	24,3
Баргажанай	50,5	2,0
Байкало-Кударын	50.1	12,7
Кяхтын	49,5	12,1
Сэлэнгын	47,6	19,8
Прибайкальска	44,3	6,0
Курумканай	40,5	3,3
Түнхэнэй	36,7	8,0
Хойто-Байгалай	33,3	1,3
Хориин	30,5	9,3
Хэжэнгын	25 6	5,7
Яруунын	22,2	—
Баунтын	8,7	—

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ГҮРЭНДЭ ТАРЯА ТУШААХА ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

1951 оной сентябриин 15-най мэдээн

Аймагууд	Гүрэндэ таряа тушаалга (проц.)
Иволгын	130,0
Зэдын	102,8
Сэлэнгын	101,7
Баргажанай	101,3
Курумканай	92,8
Байкало-Кударын	82,9
Тарбагатайн	77,0
Заиграйн	75,7
Прибайкальска	54.7
Кяхтын	54.0
Кабанскын	52.5
Кударын	49.9
Мухаршэбэрэй	49.4
Ториин	49.1
Хориин	46.8
Бичурын	46.0
Закаменай	17.5
Түнхэнэй	12.7
Яруунын	11.9
Хэжэнгын	3,2

★★

Хонхолойн МТС-эй түрүү тракторна № 17 бригада таряа хуряалгые һайн бэлэдхэлтэйгээр үгтаад, «Улаан Шулуута» колхозой поли дээрэ мүнөө хүдэлмэрилжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МТС-эй партийна организациин секретарь А. Б. Коршунов гэгшэ социалистическэ мүрысөөндэ илаһан тус бригадын бригадир Ц. Д. Эрдыпеевтэ дамжуулгын Улаан туг барюулжа байна.

О. Сурнаковагай фото.

МОГОЙТЫН ПУНКТДА

Курумканай аймагай колхознигууд энэ жэл һайн таряа ургуулаа. Мүнөө эдэнэр таряанайнгаа тон һайн дээжые гүрэндэ тушаажа байна. Илангаяа энэ үдэрнүүдтэ, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга доро гар табилгын үедэ, таряа тушаалга улам түргэдхэгдэнэ.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой машинын кузовта «Үдэр соогоо 10 рейс хэхэ гэһэн уялга абаабди» гэжэ бэшээтэй. Энэ машиные жолоодогшо Дмитрий Донской гэгшэ шофернуудай мүрысөөндэ оролсожо, аймаг дотороо түрүү һуури эзэлээ. «ГАЗ-51» гэжэ машинаар 20 километрын газарта нүхэр Донской сүүдхэ соогоо 10 гаран рейс хэдэг байна.

Энэ шофертой мүрысэгшэ Гомбо Елбонов түрүү һуурииень буляалдана. Эдэ хоёр шофернуудай һайнаар хүдэлмэрилһэнэй ашаар тус колхоз гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэѳ. Эндэхи колхознигууд 13 мянга гаран пүүд һайн шанартай таряа гүрэнэй складта тушаагаа.

Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ таряа тушаалгые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Тус колхозой шофёр Цыдып Улзетуев гэгшэ һайн ажалаараа нүхэдөө баясуулна. «Манай Цыдып мүрысөөндэ илахал байха, арба гаран рейс хэнэ» гэжэ эндэхи колхознигууд хэлсэдэг. Үнэхөөрөөшье һүүлэй үдэрнүүдтэ шофернууд Донской ба Улзетуев гэгшэд ээлжэлээд лэ түрүү һуури эзэлдэг байгаа.

Таряа ашагшад Хмелева, Терентьева, Белобородова, Закирова ба бусад жэшээтэ ажалаараа таряа шэрэлгые нилээд түргэдхэһэн байха юм. Эдэнэр автомашиные багааршье һаатуулангүй таряа тээжэ ябуулдаг байна.

Могойтын бэлэдхэлэй пунктда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри жэшээтэ һайнаар табигдаһан. Партиин айкомой түлөөлэгшэ Михаил Нодельман гэгшэ энэ хүдэлмэри толгойлдог байна. Нүхэр Нодельман большевистскэ агитациин баян методүүдые үргэнөөр хэрэглэжэ, эндэхи бэлэдхэлэй пунктда ябаһан хүнүүдые эршэтэ ажалда зоригжуулдаг байна. Показателиин доскада үдэр бүриин дүн бэшэгдэдэг, газетнэ витринэдэ хододоо шэнэ газетэ хадаатай байдаг юм. Мүн эндэ ябаһан хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг. Нүхэр Нодельман бэлэдхэлэй пунктда колхозуудай тушааһан таряанай дүн гаргахаһаа гадна, мүн шофёрнуудай, таряа ашагшадай хүдэлмэриин үдэр бүриин дүн гаргажа, таряанажалай бригадын гэшүүд болон бусад колхознигуудта хэлэжэ үгэдэг байха юм. Иигэжэ гүрэндэ таряа тушаалгаар түрүүшүүл ба гээгдэгшэд үдэр бүри бүгэдэ ниитэдэ эли болодог байна.

Тиихэдэ түрүү һуури эзэлһэн шофёрто үдэр бүри вымпел барюулдаг гуримтай. Иигэжэ бэлэдхэлэй пунктда агитационнониитын хүдэлмэриин һайнаар табигдаһанай ашаар гүрэндэ таряа тушаалга нёдондонойхиһоо һурагүй һайнаар ябуулагдана.

С. Тараскин.

Гүнзэгы гээгдэлдэ ороо

Урһаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалгые ябуулхатаяа хамта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ябаса багааршье һуладхагдаха ёһогүй байгаа. Гэбэшье, Хэжэнгын аймагай олонхи колхозууд эдэ хүдэлмэринүүдые захалхатаяа хамта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэрие һуладхаһан байна. Теэд, таряа хуряалгыншье хүдэлмэри тэсэхэ аргагүй муугаар ябуулагдана. Энэ аймагта юрэнхыдөө хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүд ехэ гээгдэлдэ ороо.

Тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө оройдоо хори гаран процент дүүргэһэн аад, аймагай олохон колхозууд үбһэ сабшалгын ябасые һуладхаа. Жэшээнь, Маленковой, Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ ба «Заветы Ильича» колхозууд тэжээл бэлэдхэлые муугаар ябуулжа байна. Илангаяа Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ринчинов) тон хүндэ байдалда оронхой.

Аймагай колхозуудай үбһэ хуряалгын бригадануудта ажалай эмхидхэл һула, нормоё дүүргэдэг хүн үсөөн. Тиихэдэ, олон колхозуудай һуриһэн, һуринуудэй нюруунууд муу. Теэд эдээниие нюруулха хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй. Тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин юрэнхыдөө ехэ муу байһаншье һаань, хоёрдохи сабшалга эмхидхэгдэнэгүй. Гэбэшье, эртэ сабшагдаһан газарнуудтань мүнөө үбдэг тулама хэтэз ургашоод байна. Гадна, һуритэй үбһэнүүдээ малда элюулхэ ушарнууд үзэгдэнэ. Жэшээнь, Хэжэнгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һуринууд малда эдигдэжэ байна.

Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһаг, тэрэниие даагша нүхэр Демин ба бусад мэргэжэлтэд эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхахын тула ёһотоор тэмсэдэггүй, харин телефоноор захиралта үгөөд һуудаг байха юм. Тиихэдэ тус таһагай агроном-кормовик нүхэр Кожевников колхозуудта ябадаггүй, харин кабинет соогоо шэбээлээд һуудаг зантай. Гадна, тэжээл бэлэдхэл тухай асуудалнууд партиин айкомой бюродошье, аймгүйсэдкомой заседани дээрэшье оло дахин хэлсэгдэдэг, энээн тухай һайн шиидхэбэринүүд абтадаг байна. Теэд, эдээнэй дүүргэлтые муугаар шалгадаг дээрэһээнь мүртэй үрэ гарадаггүй байна.

Энэ жэл Хэжэнгын аймагай колхозуудай таряан муу бэшээр ургаа. Иимэ ургасые саг соонь гээлтэгүйгөөр хуряажа абахын тула ёһотой тэмсэл хэгдэнэгүй. Энээнэй жэшээе иимэ баримта дээрэһээ харуулхада болоно. Сентябриин 15-най мэдээгээр аймагай колхозууд оройдоо 5206 гектар таряа хадаһан ба тон багахан таряа гүрэндэ тушааһан байха юм. Энэ хүдэлмэриин иимэ гээгдэлдэ ороһон ушар юуб гэхэдэ, аймагай колхозуудта ябаха бүхы комбайнууд, жатканууд, унаа морид ба бусад хэрэгсэлнүүд хүсэд элсүүлэгдээгүй.

Таряа хуряалгын хүдэлмэрие илангаяа «Манай ажал» Чесаныш сомоной «Коминтерн», Сталинай нэрэмжэтэ ба бусад колхозууд тэсэшэгүй муугаар ябуулна. Тус колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд Цынгуев, Банаев, Жимбиев гэгшэд бүхы хүсэеэ энэ хүдэлмэрилэ элсүүлээгүй аад, үшөөл эртэ гэжэ һанажа байһаар.

Аймагай бүхы колхозуудта хабаатай таряа хуряалгын үшөө нэгэ ехэ дутагдал юуб гэхэдэ, сохигдоһон таряа сэбэрлэлгэ ба хатаалга муугаар эмхидхэгдэнхэй. Урһаса хуряалгада орохын урда тээ сушилкануудые, хушалтатай тогуудые ба таряа сэбэрлэхэ машинануудые ёһотоор бэлэдхээгүй дээрэһээ ороһо сэбэрлэлгэ ба хатаалга бэрхэшээлтэй болоод байна. Илангаяа бороо хуратайда сохигдоһон таряагаа хатааха аргагүйдэжэ. наранай гарахые хүлеэгээд һуудаг колхозууд бии. Жэшээнь, хэдэн колхозуудта 2300 центнерһээ үлүү таряан сохигдоһон байбашье, мүнөө хатааха аргагүй, наранай гарахые хүлеэгээд байна. Хэжэнгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ток дээрэ 1028 центнер ороһон хатаагдангүй нойтон хэбээрээ хэбтэнэ. Энэнь гутажа бурини үнэртэй боложо байна. Тиихэдэ комбайнһаа гараһан ороһо поли дээрэнь хэбтүүлхэ ба үрилтэ хоролтодо оруулха ябадал үзэгдэнэ. Сталинай нэрэмжэтэ энэ колхозой ток дээрэхи ороһо мал эдижэ байба.

Аймагай зарим колхозуудта жаткаар хадаһан таряан бухалтай хэбээрээ хэбтэһээр.

Тиихэдэ таряа хуряалгада орохын урда тээ аймагай бүхы колхозууд ургаса хуряалгые саг соонь гээлтэгүйгөөр үнгэргэхэ ба гүрэндэ таряа тушааха жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэхэ мэтын уялгануудые абаһан аад, энэ уялгаяа тон муугаар бэелүүлнэ. Олохон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ба аймагай хүдөө ажахын таһагай хүдэлмэрилэгшэд «таряамнай хүсэд эдеэшээгүй, ногоон» гэжэ үдэр хоног хэйшолуулжа, ургаса хуряалгаяа унжагайруулжа байна. Тиихэдэ, аймагай олохон колхозуудта таряанажалда ябаһан колхознигуудай дунда политическо-ниитын хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй. Мүрысөөнэй дүнгүүд, ханын газетэ ба «дайшалхы хуудаһан» саг соогоо гаргагдадаггүй байна. Маленковой ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта иимэ баримтанууд үзэгдэнэ.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые дары зайсуулхын тула партиин айком ба аймгүйсэдком, тэрэнэй хүдөө ажахын таһаг эрид хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Б. Шаралдаев, манай корреспондент.

☆

Курумканай дунда һургуулиин амиды амитадай булан шэнэ экспонадуудаар нэмээгдэбэ. Энэ буланда гүрбэл болон бусад амитад олон. Мүнөө энэ булан боро гүрөөһэнэй инзагатай болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һурагша Светлана Будаева һургуулиингаа булан соо тэжээгдэжэ байһан инзага табареад байна.

Д. Носовой фото.

☆ ☆

БАБУШКИН ГОРОДТО

ҺАРА СОО—ХОЁР ҺАРЫН НОРМО

Улан-Удын дистанциин гэр байрын ба барилгануудай Мысовойн прорабска участогай нүхэд Куроптев, Афонина, Трифонова, Алексеева гэгшэдэй бригаданууд август һара соо һургуулиин байшан заһабарилха зуураа һарынгаа даалгабари хоёрһоо үлүү дахин үлүүлэн дүүргэбэ. Хэһэн хүдэлмэреэ эрхим шанартайгаар гүйсэдхэһэн байна.

ВАГОННИГУУДАЙ ТҮРҮҮ ХАЛААН

Вагонуудые составһаань таһалангүйгөөр заһабарилха Мысовая станциин техническэ харууһалгын пунктын халаануудай дунда дэлгэрһэн Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ Илья Булатовай халаан түрүүшын һуури эзэлбэ. Энэ халаан поезднуудые түргөөр ашаглан заһабарилха түрүү метод хэрэглэһэнэйнгээ ашаар поезднуудай байха сагые дунда зэргээр 6 минутаар хорообо. Тус халаан һара соо түргэн ябадалай 85 поезднуудые бэлэдхэн ябуулһан байна.

ЗАМАЙ ОБХОДЧИГУУД-ОТЛИЧНИГУУД

Мысовско дистанциин 9-дэхи околодогой замай обходчигууд Медведев, Муратов ба Пиглицин гэгшэд энэ оной үнгэрһэн 8 һара соо өөһэдынгөө участогуудые жэшээтэ һайнаар барижа байба. Тэдэнэрэй обходуудта «Эрхим шанарай обходууд» гэһэн нэрэзэргэ олгогдоһон байха юм. Эдэ нүхэдүүд обходуудаа үбэлэй условинуудта хүдэлмэрилхөөр бэлэн болгобо.

МОДОНОЙ ҮРҺЭ СУГЛУУЛНА

Түмэр харгын полотное зубшуулан зам хамгаалха полосануудые байгуулхын тула Мысовая станциинхид модоной үрһэ суглуулжа эхилбэ. Мүнөө зэдэгэнэй 600 грамм, хуһанай 1 килограмм болон бусад мододой хэдэн арбаад килограмм үрһэ суглуулагдаад байна.

ГЭРЭЙ ЭЗЭН ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

№ 45 замай машинын станциин хүдэлмэрилэгшэдэй һамгад—гэрэй эзэн эхэнэрнүүд замай капитальна заһабарилгада эдэбхитэйгээр туһална. Тэдэнэр үдэр бүри хүдэлмэридэ гарадаг байха юм. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй олонхинь түмэр замда хүдэлмэрилхэ мэргэжэлнүүдые шудалаа. Эдэнэрэй туһаламжа һайн үрэ үгөө.

Д. Обухов,
С. Святогор.

Түрүү магазин

Социалистическэ мүрысөөнэй энэ оной түрүүшын хахад жэлэй дүнгөөр, «Улаан Тори» колхозой дэргэдэхи Дээдэ Ториин сельпогой (түрүүлэгшэнь нүхэр Ламашконов) магазин түрүүшын һуури эзэлбэ. Тус магазин үбһэ ба таряа хуряалгын хүдэлмэринүүдэй үедэ нүүдэл худалдаа зүбөөр эмхидхэһэн байна.

Магазин соонь колхознигууд хододоо олон байдаг. Юуб гэхэдэ, тэдэнэрэй хэрэглэдэг эд бараан элбэгээр асарагдана.

Магазинай хүдэлмэридэ лавкын комисси ба хүдөөгэй олониитэ туһалалсадаг байна. Энэ магазин август һарын эд бараанай эрьесын түсэбые 125 процент дүүргэбэ. Мүнөө хуряалгын хүдэлмэриин үедэ тус магазин худалдаа хэхэ тогтоогдоһон сагһаа үлүү саг соо хүдэлмэрилнэ.

Г. Чесанский.

Селькорнуудай материалнуудаар хэмжээ абтаба

Хэжэнгын аймпотребсоюзай, чайнын хүдэлмэрилэгшэд эдеэлкэеэ ерэгшэдэй эрилтые хүсэд канганагүй, чайна соонь эмхи гуримгүй, ариг сэбэр сахигданагүй, мүн эдеэ хоолой зүйлнүүд муу шанартайгаар бэлэдхэгдэнэ гэжэ нүхэр Шпаков редакцида бэшэһэн бэшэг соогоо мэдээсэһэн юм.

Заагдаһан баримтануудые шалгажа, хэмжээ абахын тулада тус бэшэг Хэжэнгын аймсоведэй гүйсэдкомдо эльгээгдэһэн байгаа.

Манай редакцида тус аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Холбоевой мэдээсэһэнэй ёһоор, бэшэг соохи баримтанууд бүрин тодороо. Тус материалай үндэһөөр чайнын хүдэлмэриие шалгажа, аймсоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ чайные даагша нүхэр Аздаевай тоосоо шагнагдаа. Тиин чайнын хүдэлмэриие һайжаруулха талаар тусхай хэмжээнүүд абтаа.

* * *

Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй сельпо үбһэ хуряалгын үедэ ажалшадай дунда нүүдэл наймаа һулаар эмхидхээ гэжэ манай редакцида селькор мэдээсэһэн юм.

Тус баримтануудые шалгажа, хэмжээ абахын тулада тус бэшэг Сэлэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой худалдаа наймаанай таһагта эльгээгдэһэн байна.

Бэшэг соо дурсагдаһан баримтанууд шалгалтаар бултадаа элиржэ, дутагдалнуудые усадхаха талаар хэмжээ абтаһан байна. Нүүдэл наймаа муугаар эмхидхэһэнэйнь түлөө Юрөөгэй сельпогой худалдаа наймаанай таһагые даагша Жамбаловта выговор соносхогдоо. Мүнөө баталагдаһан графигай ёһоор нүүдэл наймаа ябуулагдана гэжэ манай редакцида Сэлэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой худалдаа наймаанай таһагһаа мэдээсэбэ.

* * *

Курумканай аймагай Баргажанай МТС-эй харьяата Маленковой, Молотовой, Калининай ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта пар хахалха түсэб ехэ унжагайруулагдана гэжэ манай редакцида селькор бэшэһэн байгаа.

Заагдаһан баримтануудые шалгажа, хэмжээ абахын тулада тус статья Курумканай аймсоведэй гүйсэдкомдо эльгээгдэһэн юм.

Статья соо дурсагдаһан баримтанууд булта даа зүб байба. Тус колхозуудта пар хахалалгын ябаса тухай асуудал аймсоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ ба Баргажанай МТС-эй совет дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаба.

Манай хүршэ областьнуудта

ГЕРОИН ТҮРЭҺЭН ЮТАГТА

Красноярска хизаарай Минусинска районой оломянган ажалшад Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Степан Иванович Кретовэй бюст бодхоолгодо зорюулагдаһан баярай митингдэ Минусинск городто сугларба.

ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Указые Горсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Бурмакин уншаба. Колхознигуудай нэрэһээ Михаил Иванович Толков алдарта баатарта баяр хүргэбэ.

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой нүхэр Кретов митинг дээрэ иигэжэ хэлэбэ:—Намайе нютагайхидайм мүнөөдэр хүндэлжэ байһанайнь түлөө түрэл большевистскэ партидаа, Советскэ Эхэ орондоо уялгатайб.

Городой һурагшад Степан Ивановичта бэлэг болгон сэсэг барюулба.

Советскэ Эхэ орон өөрынгөө алдарта хүбүүдые хүндэлхын ехээр хүндэлдэг. Герой Кретовэй Эхэ нютагтань табигдаһан бронзово бюст сталинска соколой баатаршалгын гэршэ мүн.

МОДО—ЭХЭ ОРОНДОО

Иркутскэ областиин Тулунай модоной комбинадай коллектив жэлэйнгээ программые ноябриин 7 болотор дүүргэхэ, жэлэй һүүл болотор түсэбһөө гадуур 22 мянган кубометр хюрөөдэгдэһэн модо гүрэндөө үгэхэ гэһэн уялга абанхай.

Хюрөөдэлгын цехтэ стахановец Константин Федорович Лейко рамщигуудай социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлэн, үдэр бүри нормоһоо нэгэ хахад дахин үлүү продукци үгэнэ.

Тус предприяти дээрэ бүхы коллективтэ жэшээ харуулан ябадаг хэдэн олон стахановецууд бии. Жэшээлхэдэ, эндэ арба гаран жэл соо хүдэлмэрилжэ байгаа Раиса Белкина шипнүүдые хэршэдэг орёо станогые шадамараар хүдэлгэжэ, ажалайнгаа бүтээсые хоёр дахин ехэдхээ. Крановщик Василий Федорович Ведерников халаан соогоо 170 кубометрын орондо 300 кубометр модо тээдэг юм.

Энэ жэлэй долоон һара соо комбинадай стахановецууд түсэбһөө гадуур 14 мянга шахуу кубометр модо үгэбэ.

Эхэ оронойнмай барилгануудта эрхим модод хэдэн олон эшелоноороо үдэр бүри ошоно.

8 һара соо 2,5 миллион түхэриг түлэбэ

Улан-Удэ городой № 301 нөөсэлгын касса 8 һарын турша соо Пригороднэ ба Городской районуудай ажалшадай облигацинуудта тудаһан шүүбэринүүдтэ 2,5 миллионһоо дээшэ түхэриг түлэбэ.

Февраль һарада, гүрэнэй 3-дахи урьһаламжаар шүүһэн хүнүүдэй 3 облигацида тус бүридэнь 50 мянган түхэриг түлэһэн байна.

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй гурбадахи урьһаламжын шүүбэринүүдэй 6-дахи тираж үнгэрэгшэ һарада болобо. Тус нөөсэлгын касса тэрэ тиражаар шүүһэн хоёр районой ажалшадта түрүүшын 6 үдэр соо 355 мянга гаран түхэриг түлөө. Тэдэнэй дунда 25, 10 ба 5 мянган түхэриг шүүһэн хүнүүд бии.

Н. Бадмацыренова.

Жэнь ЦЗЮНЬ

ЯЛУЦЗЯН ТУХАЙ ДУУН

Үргэн даа Ялуцзян мүрэн,
Уһаниинь гүнзэгы тунгалаг даа.
Баруун эрьедэнь Хитад орон,
Баатарлиг Корея зүүн эрьедэнь.

Мүрэн дээгүүр түмэр хүүргэ.
Мүнөө тэндэ хилын пост.
Ахадүүнэрэй хоёр гарнууд
Адхалсан уулзаа тэндэ.

Кореяын, Хитадай үнэншэ хүбүүд
Холбоотой юм ахадүүнэр шэнги.
Хэрэг нүхэсэлынь мүнхэ даа,
Хэтэдээ шууяһан мүрэн шэнги.

Ахадүү кореец! Городуудышни
Аюулта муухай алууршад һандаргана,
Тэниглэн орондом заналта хэнэ,
Тэмсэлдээ хоюулан илахабди.

Һаруулхан даа Ялуцзян мүрэн.
Һайн дуратанай сэрэгүүд мордоно.
Ахадүүнэртээ туһалнабди байлдаанда,
Аршалнабди тиигэжэ эхэ ороноо.

Ород оршуулгаһаа
Р. Цыбиков оршуулба.

Сан-Францискодахи конференцидэ хабаадаһан Советскэ делегаци Нью-Йоркһоо мордобо

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 15. (ТАСС). Сан-Францискодахи конференцидэ хабаадаһан советскэ делегаци СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министрын орлогшо А. А. Громыкаар толгойлогдон, **Нью-Йоркһоо мүнөөдэр мордобо.**

Франциин ажалшад эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ

ПАРИЖ, сентябриин 14. (ТАСС). «Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Марки портын (Жиронда департамент) докернууд американска транспортаар асарагдаһан буу зэбсэгүүдые буулгахаяа арсаба. Түмэрзамшад **тэдээндэ нэгэдэһэн ба энэ буу зэбсэгүүдые зөөхэгүйбди гэжэ мэдүүлһэн байна. Тус транспорт сентябриин 13-да ябаха байһан болобошье, мүнөө хүрэтэр портдо байһаар.**

Хитадта үндэр ургасын түлөө тэмсэнэ

ПЕКИН, сентябриин 14. (ТАСС). Шаньси провинциин зүүн-урда талын Сигоу деревнидэ ажалай герой, тарияша-коммунист Ли Шунь-да һуудаг юм, тэрэнэй нэрэнь бүхы Хитад орон дотор алдаршанхай.

Ли Шунь-дагай ба тэрэнэй толгойлдог, ажалай харилсан туһалалсалгын бүлэгэй үүсхэлээр, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхын түлөө хүдэлөөн бүхы Хитад дотор дэлгэрһэн байна.

ТАСС-эй корреспондент Сигоу деревнидэ ошожо, Ли Шунь-датай хөөрэлдэбэ. Ли Шунь-да иигэжэ мэдүүлээ:

Манай бүлэгтэ мүнөө 9 үрхэ айл бии юм. Бидэнэй нэгэдэхэ гэжэ түрүүлэн 1943 ондо шиидэхэдэ, харилсан туһалалсалгын бүлэгтэ 6 айл ороһон байгаа. Уданшьегүй үшөө хоёр бүлэг бии болоһон юм. Тэрэнэй һүүлээр манай деревниин бүхы тарияшад харилсан туһалалсалгын 5 бүлэг боложо нэгэдээ. Ганса гансаараа һуухадаа үгытэй ядуу байдалһаа гаража шадахагүйбди гэжэ тэдэнэр ойлгоһон байгаа.

Гартаа буу барижа, бидэнэр эрхэ сүлөөгөө хамгаалһан ба жаргалта ажабайдал байгуулха арга боломжо абаһан байнабди. Коммунистическэ парти ба нүхэр Мао Цзе-дун шэнэ байдал байгуулха зам бидэндэ заагаа. Бидэнэр таряалангай газар үргэдхэһэн ба ургаса гаралгые нилээд ехээр дээшэлүүлһэн байнабди. Манай полинууд уулын хажуу газарта 0,75—1 му (1 му болбол 1/16 га газартай адли) хэмжээтэй багахан талмайнууд дээрэ байдаг юм. Манай тарияшадай газарай участогуудай ургасань дайнай урда тээ байһанһаа мүнөө 2 дахин шахуу ехэ болоо. Урдань 1 му газар дунда жэшээгээр 180—200 цзинь (1 цзинь—0,6 килограмм болоно) орооһо үгэдэг байһан юм. 1949 ондо бидэнэр му газарһаа дунда жэшээгээр 350 цзинь хуряаһан байгаабди, тиин энэ жэлдэ 400—450 цзиньһээ доошо бэшэ хуряахабди. Ургаса гараагүй жэлдэ үлэсхэбди гэжэ манай тарияшад һананагүй.

Газарай реформын урда тээ би 12 му газар арендээр абаһан байгааб. Тэрэ газарһаа жэл соо 2300 шахуу цзинь орооһо хуряадаг һэмби. Арендын түлөө помещигтэ 1620 цзинь орооһо үгэдэг, 150—200 цзинь орооһоор элдэб налог түлэдэг ба помещигтэ бэлэг баридаг һэмби. Үбэлдөө хилээмэгүй һуудаг бэлэйб, тэрэ үедэ бүхы деревни дотор һуудаг 23 айлһаа 5 айлынь хартаабха ба отрубь эдижэ, бэшэндээ орходоо һайн һуугаа нэрэтэй байдаг һэн.

Мүнөө би өөрынгөө полиһоо 9 мянга гаран цзинь орооһо хуряажа абанаб.

Манай бүлэгэй нииты зэр зэмсэгүүд олон боложо байна, гар сеялкэнүүд, һайн плугууд ба хүдөө ажахын бусад зэр зэмсэгүүд бии.

Манай ороной олон зуугаад мянган тарияшад бидэнэй жэшээ дагана. Харилсан туһалалсалгын 4 мянга гаран бүлэгүүд манай уряа хүлеэн абаа. Хүдөө ажахын олон зуугаад түрүүшүүл бидэнэртэй бэшэг бэшэлсэдэг, мүн хүршэ районуудһаа олон тарияшад манайда ерэдэг юм. Бидэнэр тэдээнтэй дүй дүршэлөө андалдан абалсанабди.

Манай тарияшад һуралсахые эрмэлзэнэ. Урдань манай деревнидэ 4 хүн бэшэг мэдэхэ байгаа. Мүнөө манай деревниин хүнүүдэй хахадынь үзэг бэшэг мэдэхэ болоо.

Хитадай Арадай Республикын тогтоһоор 2 жэлэй ойе манай орон һаяар тэмдэглэхэ байна. Тарияшад бидэнэр энэ алдарта ойе үйлэдбэриин амжалтануудаар угтаха бэлэдхэл хэжэ байнабди. Энэ алдарта ойн хүндэлэлдэ үйлэдбэриин патриотическа мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэһэн уряатайгаар хүдөө ажахын түрүүшүүлдэ ба харилсан туһалалсалгын бусад бүлэгүүдтэ хандабабди. Намарай ургаса һайнаар хуряаха, эрхим шанартай орооһо гүрэндөө тушааха, намарай тарилгын хүдэлмэри, мүн модо тариха хүдэлмэри богони болзор соо хэжэ дүүргэхэ уялга абаабди, мүн бусадые тиигэжэ уряалһан байнабди.

Кореядэхи американска интервентнүүдэй хорото аашанууд

ПХЕНЬЯН, сентябриин 14. (ТАСС). «Шэнэ Корея» гэжэ журнал болбол корейскэ газар дээрэ американска интервентнүүдэй хэһэн шэнэ гэмтэ хэрэгүүд тухай мэдээсэнэ.

Рянга волостиин Посек тосхондо интервентнүүд газарай реформо хэхэ үедэ реформо үнгэргэхэ комиссиин гэшүүн байһанайнь түлөө тарияшан Ким Чо Ир гэгшые арестовалба. Нэгэ недели соо тэрэниие хооһоор байлгаад, интервентнүүд гарыень проволокоор хүлеэд, хамартань түмэр кольцо угалба, удаа тээнь бүхы бэеыень зүүгээр хадхажа, толгойень прикладаар низа сохиһон, жадаар бэеыень сүмэ хадхаһан ба арай амиды голтойгоор нүхэ руу хаяһан байна.

Чахари тосхон эзэлээд, интервентнүүд хүдөөгэй эдэбхитэдтэ эсэргүү террор дары хэбэ. Кореяын эхэнэрнүүдэй Демократическа союзай нютагай организациин түрүүлэгшэ Ким Со Де гэгшые арестовалаа. Тэрэ басагые хэрзэгы шангаар сохижо, хубсаһыень тайлаһан ба алаһан, удаа тээнь бэеыень үлгэһэн байна. Ренге волостьдо американска бандидууд 27 эхэнэрнүүдые худаг руу хаяжа, дээрэһээнь шулуугаар бүглэбэ, тэдэ эхэнэрнүүд бүгэдөөрөө үхөө. Хүнүүдые алахынгаа урда тээ интервентнүүд ба лисынмановецууд тэдэниие зэрлиг муухайгаар тамалдаг ба доромжолдог байна. Унпхо тосхондо интервентнүүд эхин һургуулиин багша Ким Се Чу гэгшые ехээр зобоогоо, тэрэнэй бүхы бэеые бамбукова зүүгээр хадхаһан байна.

Американска интервентнүүд Урда Кореяын городуудта ба тосхонуудта бузар аашануудые гаргана. Сеулһаа хэдэн километр зайтай байһан Коян деревниие интервентнүүд шатаагаа. Энэ деревниин амиды үлэһэн үсөөн хүнүүдэй нэгэн, хүгшэн эхэнэр иигэжэ хэлэбэ: «Коммунистнуудтай тэмсэхэ» нэрээр интервентнүүд тосхоной хүнүүдые бултыень шахуу алаа. Алагдаһан хүнүүдэй эд зөөриие дары хуряан абаба. Амиды үлэһэн хүнүүд эдихэ хоолгүй ба түлишэгүй хосорбо. Үлэсхэлэн ба хубсаһагүй хүнүүдые интервентнүүд элдэб хүдэлмэридэ намнажа гаргана, ябахаяа арсаһан хүнүүдые алаһан байна. Интервентнүүдэй гараар хорлогдожо үхөөгүй хүнүүд үбшэлжэ ба үлэсэжэ үхэһэн байна. Арадай армиин түрилтэ доро сухарихадаа, американска империалистнууд шатадаг шэнгэн зүйлтэй бомбонуудые тосхон дээрэ хаяба. Тус тосхон шатаагдаа.

КОРЕЯДЭХ[И] СОБЫТИНУ[УД]

АРАДАЙ АРМИИН [...] КОМАНДОВАНИИН [...]

Хитадай арада[й] сүлөөлэлгын армиин ча[...] Лхасада оробо

Харюусалгата [...] Б. А. ОЧ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного [...] промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-64. Для междугородных переговоров—16.

Н—03684. Типография Управления полиграфической промышленности, издательства и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.